

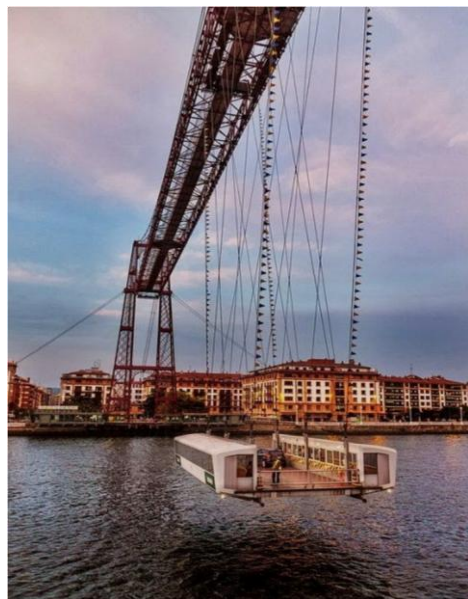
VERSLAG van de STUDIEREIS naar BASKENLAND EN CANTABRIË
25 september – 1 oktober 2024
Deelname: 44 leden van Histechnica en KIVI afd GdT

Puente Viskaya / Puente Colgante

Bijna 2/3 van onze deelnemers waren op eigen gelegenheid naar Bilbao gereisd. Samen met de leden die gebruik hadden gemaakt van de KLM-vlucht die de reiscommissaris georganiseerd had, werd verzameld in de hotellobby. Aansluitend werd tegenover ons hotel ingescheept op de boot die ons over de rivier de Nervion naar het icoon van onze reis, de eerste zweefbrug ter wereld die gebouwd is.

Dit unieke industriële erfgoed uit 1898 is bijna de enige brug van dit type dat nog in gebruik is. Wij voeren er 2x onderdoor, richting Golf van Biskaye en weer terug naar Bilbao. Een paar dagen later volgde een overland-inspectie. Heen over de vakwerk-bovenregel naar de andere oever en terug werden wij overgezet met de gondel voor het wegverkeer. De vaartocht van 2x 10 km gaf ons een indruk van de grote industriële bedrijvigheid die hier ooit plaatsvond door de restanten van hoogovens, kademuren met overslagkranen, nog aanwezige gegraven scheepsdokken en vele andere relictten voor ons bekend van onze eigen oude havensteden. De zweefbrug is wellicht het belangrijkste UNESCO Industrieel Erfgoed van Spanje.

Dag 2

Valle salado de Añana

Zoutwinning door verdamping verwacht men aan de kust, maar op deze locatie in de bergen komt het zout uit diepere bronnen op natuurlijke wijze in hoge concentratie met water aangevoerd naar de oppervlakte. De zoutwerkers van Salinas de Añana hebben een unieke door mensen gemaakte omgeving gecreëerd die er van bovenaf uitziet als een abstract kunstwerk. Alles is bedekt met zout, vooral de houten terrassen die de zoutpannen op de hellingen van de smalle vallei ondersteunen. De kwaliteit van het zout, dat hier al duizenden jaren wordt gewonnen, is wereldwijd ongeëvenaard en omdat traditie altijd hoog in het vaandel heeft gestaan, zijn de faciliteiten verrassend goed bewaard gebleven. Wij bewonderden het ingenieuze systeem van uitgeholde dennenboomstammen dat wordt gebruikt om de pekels gelijkmatig over de tientallen zoutpannen te verdelen. De zoutvallei van Añana staat op de voorlopige lijst van UNESCO.

Niet ver van onze volgende bezoeklocatie bereiken wij het middeleeuwse stadje Laguardia. Het ligt binnen muren en lijkt meer op een hooggelegen vesting die uitkijkt over de Rioja wijngaarden. Een juweeltje alleen nog maar ontdekt door Spanjaarden. Via smalle straatjes komen wij aan bij restaurant Biazteri dat alleen lopend bereikbaar is. Om iedereen op tijd te laten vertrekken na zo'n heel goede driegangenlunch is altijd een uitdaging voor een reisleader.

Bodega Marqués de Riscal

Zo'n 40 km vanaf Añana en aan de zuidkant van de bergen zijn wij afgedaald naar de wijnstreek van de Rioja. In dit deel van de Rioja dat nog tot Baskenland behoort worden wij rondgeleid bij Marqués de

Riscal, niet alleen in de bottelarij maar ook de rijpingskelders waarin een Rioja, die als jonge wijn niet te drinken is en jarenlang moet worden bewaard, werden naar Frans model ingericht.

In de kelders van Bodega Marqués de Riscal volgt vanzelfsprekend met proeverij. De rode wijnen van dit huis worden tot de beste wijnen ter wereld gerekend. Uit de kelders komen ook witte en zoete wijnen. Onlangs werd op het wijngoed een luxueus hotel gebouwd door architect Frank Gehry. Gehry is ook de architect van het bekende Guggenheim-museum in Bilbao. Bij de uitreiking van de prestigieuze prijs van Forbes voor het beste wijnhuis ter wereld stond Marqués de Riscal in 2023 op de tweede plaats van 100 genomineerden (zie www.worldsbestvineyard.com).

Dag 3

Museo Vasco del Ferrocarril Baskisch Spoorwegmuseum

Azpeitia ligt aan de in 1988 gesloten Ferrocarril del Urola die liep tussen Zumárraga en Zumaya; ten oosten. Dit was een 34 km lange 1-metersporige lijn met 1500 V gelijkstroom.

Het museum omvat een indrukwekkende collectie locomotieven, wagons, rijtuigen, uitrusting en gereedschap verbonden aan het spoorbedrijf.

Het museum heeft twee rijvaardige stoomlocomotieven. Met een van deze stoomlocjes met bijbehorende wagons reed onze groep naar het stationnetje van Lasao en terug. Ook heeft het museum een in 1954 door het Rotterdamse Allan gebouwde motorwagen CP 9301 die nog steeds rijvaardig is. In de vijftiger jaren is uw reisorganisator vele malen langs deze fabriek gefietst aan de Kleiweg, nietsvermoedend dat hij deze motorwagen nog eens in Azpeitia zou tegen komen.

CP 9301 Allan

Koninklijke Allan & Co, opgericht in 1839 als meubelfabriek, produceerde van 1910 tot 1959 een groot aantal tram- en treinstellen, waaronder b.v. voor de NS de Blauwe Engel en de Hondekop.

Wij liepen van het spoorwegmuseum naar het centrum van Azpeitia. Bij binnenkomst in het Baskisch cultuurcentrum werden wij verrast door de immense ruimte van een voormalige basiliek. Het was een mooie ambiance voor onze lunch.

SAN SEBASTIAN

Funicular Igueldo

Aangekomen in San Sebastian – de mondaine en aristocratische badplaats van Noord-Spanje – hebben wij eerst georiënteerd door een adembenemend uitzicht over de stad vanaf de Monte Igueldo. De derde kabelbaan in Spanje die op in 1912 door Koningin Maria Cristina in bedrijf werd gesteld was zelf al een ervaring.

Oorspronkelijk werd stroom afgenomen van respectievelijk remenergie terug geleverd aan het 500 V netwerk van de tram. De installatie van een nieuwe asynchrone motor van 92 kW onder 220 V maakt het mogelijk om een extra vermogensmarge te behalen, maar ook om traditionele stroomvoorziening via het distributienet te vinden, wat het mogelijk maakt om het verdwijnen van het tramnet dat de kabelbaan van gelijkstroom voorzag te overleven. Evenzo hebben de voertuigen enkele aanpassingen ondergaan, zoals het dichtmaken van de balkons aan de uiteinden. Maar de installatie bleef over het algemeen in een staat die dicht bij de oorsprong ligt.

Na Igueldo volgde een bezoek aan het oude centrum van de stad.

Dag 4

Funicular Larreineta

De Larreineta-kabelbaan ten noordwesten van Bilbao verbindt het mijnstadje La Arboleda met San Salvador del Valle. Toen de kabelbaan in september 1926 werd ingehuldigd, was deze uitgerust met twee cabines voor het vervoer van passagiers, met als bijzonderheid dat ze konden worden verwijderd om voertuigen of goederen te vervoeren. Dit kenmerk, samen met zijn bijzondere wigvorm om altijd de horizontale stand op de route te behouden, maakt het tot een wereldzeldzaamheid onder bergtreinen. De oude wagens worden nog steeds bewaard in het Baskische Spoorwegmuseum van Azpeitia.

Vanaf het 'berg"-station werd een korte rit gemaakt met een lokale bus waarbij de restanten van de voormalige ertsvelden maar matig te zien waren.

Vandaar werd vertrokken naar Portugalete waar wij de beroemde zweefbrug uitvoerig uitvoerig onder de loep namen. Zie onder Dag 1 voor meer informatie.

Fundación Guggenheim

De dag werd afgesloten met een bezoek aan het tweede icoon van Bilbao, het Guggenheimmuseum met 11.000 m2 tentoonstellingsoppervlakte van de Noord-Amerikaanse architect Frank Gehry. Hij is een vertegenwoordiger van het deconstructivisme. Dit is een moderne bouwstijl waarbij de bouwwerken een verwarrende collectie willekeurig bij elkaar geplaatste vlakken en verwrongen lijnen Het gebouw is grotendeels bedekt met schubvormige titaniumplaten die ervoor moeten zorgen dat het gebouw honderd jaar kan schitteren. De vele glazen wanden zijn zo geconstrueerd dat ze de kunstwerken beschermen tegen warmte en beschadiging door zonlicht. Dit alles maakt dit gebouw tot een van de grootste kunstwerken van de hedendaagse architectuur.

Dag 5

Forge d'el Pobal

De grote hamer

El Pobal, een 500 jaar oude smelterij, gieterij en smederij, is de enige van alle oude gieterijen in Baskenland waar een groot deel van de originele werktuigen en installaties behouden zijn gebleven.

Dit door waterkracht aangedreven preindustriële complex omvat een watermolen uit de XVIIe eeuw, een paleis en alle installaties die nodig waren om erts in metaal om te zetten (stuwdam, kanaal, waterraderen, blaasbalgen, en meer). Dat de hele keten nog in zijn oorspronkelijke bedrijfsvaardige staat behouden is gebleven maakt dit erfgoed uniek. Alle werkzaamheden werden onze groep getoond, de vuren, het smelten, het smeden, het slaan van de hamers maakte grote indruk. El Pobal behoorde zeker tot een van de meest imposante bezoeklocaties.

Het hete ijzer wordt onder de grote hamer gebracht > hamerkop nog net te zien rechts van de dame-expliciteur

Afscheidsfoto "El Pobal Grupo Ingenieros KIVI-Histechnica 29 Sept 2024" – Reisleider met directeur Silvia

Cargadero

Onderweg naar Santander verlaten wij na 20 min Baskenland en rijden Cantabrië binnen. Bij Dícido zien wij op grote afstand de enig overgebleven Cargadero aan de rotskust van de Golf van Biskaye. Hiermee werden de zeeschepen vanaf het achterliggende gebergte met ijzererts beladen.

Castro Urdiales

In het centrum van de stad Castro Urdiales aan een mooie baai krijgen de deelnemers tijd voor de lunch op eigen gelegenheid en een wandeling langs de schilderachtige oude haven en de mooie baai.

Santander

Na het inchecken in Hotel Bahía, ons tweede hotel van de reis, is er deze middag nog voldoende tijd voor een eerste verkenning van de stad. Ons hotel is ideaal gelegen, gelijk naast de grote kathedraal een museum en dichtbij de binnenstad.

Hotel Bahia

Dag 6

Astilleros de Santander (kortweg ASTANDER)

Zoals de frequente deelnemers aan de studiereizen bekend probeert uw reisorganisator elk jaar ook een actieve industrie in vol bedrijf te bezoeken, het liefst met een geschiedenis. Industrieel erfgoed is het thema van onze reizen. Wij willen wel voeling houden met de huidige tijd en wat afwisseling tijdens onze reisweek is prettig. Ondanks meerdere pogingen leek een dergelijk bezoek juist dit jaar mis te gaan totdat ik, heel toevallig, in het restaurant van Hotel Bahia, een inspecteur van Baggerbedrijf Boskalis ontmoette. Het bleek dat deze Mexicaan met en op dezelfde schepen gewerkt had als de schrijver van dit verslag. Het werd een nostalgisch avondje voor ons beiden. Hij wachtte op de aankomst van een sleephopperzuiger voor reparatie op de scheepswerf Astander. Dit betekende dat hij ook in onderhandeling moest met de technisch directeur. Een dergelijke kans moest verzilverd worden. Vandaar dat onze touringcar op 30 september het terrein van de scheepswerf op kon rijden voor ons bezoek. Na een inleiding over de technische ontwikkeling en mogelijkheden van het bedrijf in het hoofdkantoor hadden wij daarna ruim de tijd voor een wandeling langs de droogdokken en reparatiekaden.

ASTANDER werd in 1872 opgericht als smederij door de Sr Bernardo Lavín. In 1913 verrichtte het bedrijf de eerste reparatie aan een schip op zee en in 1922 werd droogdok nr. 1 (109m x 15,8m) in gebruik genomen.

In 1930 werd het eerste schip op de werf gebouwd. De helling is nog in de originele staat zoals op de foto uit de dertiger jaren, hoewel vanaf deze helling al vele jaren geen nieuwbouwschepen meer te water gelaten.

De werf heeft zich sindsdien steeds verder ontwikkeld. In tegenstelling tot de meeste scheepswerven in Spanje heeft Astander zich goed kunnen handhaven (www.Astander.es).

Aan kade 4 de shz "Vox Amalia" van Van Oord uit Rotterdam

Met Horacio Lopez Calera

Toeziende ogen KIVI Histechica

Playas del Sardinero en El Faro Cabo Mayor

Na vertrek van Astander aan het einde van de baai ging het richting Restaurant El Parque de Trueba aan het drukbezochte strand van Sardinero voor de lunch. Na de lunch vertrokken naar El Faro aan de andere zijde van het schiereiland vanwaar aan de voet van de vuurtoren een prachtig uitzicht over de golven van de Golf van Biskaye die hier op de rotskust beuken.

Closing dinner

Volgens goed gebruik werd op de laatste avond deze studiereis afgesloten in de mooiste zaal van ons hotel. En wel in stijl met bloemen in het midden van de grote ronde tafels. Ondanks dat de reiscommissaris er deze keer niet in geslaagd was een of twee jonge musici te engageren voor de ambiance tijdens het aperitief werd derzelve persoon aan het einde van het diner toch nog toegezongen door de aanwezigen onder leiding van voorzanger Carien. De reiscommissaris was zeer verguld met alle aandacht, temeer daar hij door onze voorzitter Frank van den Berg ook nog in het zonnetje werd gezet vanwege het organiseren van de studiereizen vanaf 2012 en meedeelde dat hij benoemd was tot Lid van Verdienste van KIVI op voordracht van GdT.

Mijn excuses voor alle onbescheidenheid e.e.a. te vermelden.

Dag 7

Op 1 oktober wordt uitgecheckt bij ons hotel in Santander en zal de touringcar van Alegria ons terug rijden naar Bilbao met als eerste stopplaats het vliegveld om tijdig afscheid te nemen van de deelnemers voor hun KLM-vlucht van 17:15 naar Amsterdam. De overige deelnemers bij het station en het hotel. Sommigen van ons hadden er voor gekozen nog wat langer in Noord-Spanje te verblijven.

Santoña

Voor het zover is wordt ongeveer halverwege de rit nog Santoña bezocht met de belangrijkste vissershaven en visconservenindustrie van Cantabrië. Hoewel ooit gelegen op een (schie)eiland en door verzanden en moerasvorming steeds meer met land verbonden was Santoña en haven met haar militaire vestingwerken, gegroepeerd rond de berg Buciero, van strategische belang. Met deze geologische geschiedenis en de invloed van eb en vloed is hier eveneens een interessant natuurgebied ontstaan.

Deze industrie is vooral gebaseerd op de handel van tonijn en verwerking van de beroemde ansjovis in olijfolie.

Conservas Emilia

The advertisement is split into two columns. The left column features a glass jar of 'Emilia' brand anchovies, with the text 'SANTOÑA' below it. The right column shows a roasted fish on a skewer. Text in the center and right provides contact information and a QR code.

... EN NUESTRA CASA

TIENDA
Avda. Carrero Blanco, 25
T. 942 671 654

FÁBRICA Y VISITAS GUIADAS
Pol. Ind. Avda. de Lons, Nave 2
T. 942 663 232
info@conservasemilia.com

... Y EN LA VUESTRA

Visita nuestra tienda online donde encontrarás las mejores promociones en todos nuestros productos

www.conservasemilia.com

QR code and social media icons (Facebook, Twitter, Instagram)

Wij brengen een bezoek aan deze visconservenfabriek. Evenals de vele andere industrieën hier

richt Emilia zich vooral op de verwerking van de beroemde ansjovis in olijfolie en tonijn. Eerst krijgen wij een informatieve film te zien en daarna gaan wij de praktijk in en lopen wij langs de werknemers die handmatig met enorme vaardigheid en snel de ansjovis in de potjes en blikjes vlijen. Weliswaar sinds covid achter glas maar wij krijgen toch een goede indruk van deze bedrijvigheid anno 2024.

Sidre Ria del Asón

Natuurlijk kon een lunch waar je eigenlijk alleen vis kunt eten niet uitblijven. Wij zijn dan ook neergestreken op lange banken bij Alejandro, hij is “el gerente” van in de meest authentieke locatie in Santoña.

Reünie in Hotel Maassluis

Op 25 januari 2025 vond een reünie in het voormalige hoofdkantoor van Smit Internationale Sleepdiensten. De bijeenkomst begon met het herdenken van twee van onze trouwe reisgenoten die ons kort na de studiereis zijn overleden, John van Oort en Machiel Brinkhorst. Na de lunch in de serre met zicht op de scheepvaart op de Nieuwe Waterweg was dit eveneens een passende locatie voor een mooie visuele presentatie van de reis, samengesteld door Gert Jan Luijendijk, ex voorzitter KIVI GdT. Ondergetekende eindigde de samenkomst met de mededeling dat dit zijn laatste optreden was als reiscommissaris en reikte het stokje symbolisch over aan Han Heijmans, voormalig directeur van het Techniekmuseum. Formeel gaat dit gebeuren tijdens de ALV van Histechnica op 15 maart a.s.

P.S. Tot slot wil jullie reiscommissaris iedereen bedanken voor de goede sfeer en solidariteit tijdens de reis. De reis was daardoor voor mij ook een groot genoegen ondanks de verantwoordelijkheid voor een goede afloop van het reisprogramma. Mijn dank gaat dit keer naar

Alex, Annette, Astrid, Bob, Carien, Carol, Chris, Corinne, Diny, Eric, Frank, Gerbrand, Gert Jan, Grita, Guus, Han, Hans 2x, Henk, Henny, Hotze, Ineke, Jan, Jaap 2x, Jerry, John†, Joost, Louise, Louwris, Marja, Machiel†, Mirjam, Nelleke, Nol, Ortansa, Paul, Paulanha, Renée, Rob, Sophie, Ton en Wim.

Ton Boele
19 februari 2025